

Boj proti fašizmu; je boj vsakega poštenega rodoljuba; vsakega delavca in delavke — pač vsakega brez izjeme na politično, narodno ali pa versko pripadnost!

CENA NAROČNINI:
Za Kanado in USA.
Za eno leto \$3.00
Za pol leta 1.75

Edinost

EDINOST
206 Adelaide St. W.
Toronto 1, Ont.

"Authorized as second class mail,
Post Office Department, Ottawa"

Let. 4. Št. 163.

Cena 5 c.

NEODVISNO GLASILO KANADSKIH SLOVENCEV
TORONTO, ONTARIO WEDNESDAY, MAY 22ND, 1946.

Price 5c.

Vol. 4. No. 163.

Konvencija združenih jeklarskih delavcev

STAVKOVNI VAL SE ŠIRI V VSEH VAŽNEJSIH
INDUSTRIJSKIH PANOGAH

Atlantj City — Minuli teden se je začelo zborovanje tretje konvencije United Steel Workers Unije (CIO), katere se je udeležilo 2,700 delegatov iz Združenih držav in Kanade. Kanadska delegacija šteje 50 delegatov.

V pozdravnem nagovoru glavni predsednik CIO unij, Murray, ter priporočilo izvršnega odbora, je naglasil potrebo po uspešnem končanju konvencije jeklarskih delavcev v Združenih državah in Kanadi, še bolj odločno in energično podpreti njihovo enotnost. Posebno je to važno ko vemo, da je plača jeklarskih delavcev v Kanadi za 45 centov po uri nižja kakor pa jeklarskih delavcev v Zd. državah. Konvencija je vsled tega zvrnila veliko pozornosti na priporočila, da se zahteva minimalno plačo \$33.60 na teden ter skrajša delovni čas na 40 ur na teden.

MORNARJI GLASOVALI ZA
STAVKO

Člani unije mornarjev so glasovali za stavko. Na glasovnici je bilo postavljeno vprašanje: "Ali se strinjate za stavkom doseči osemnurni delovnik na parnikih ali ste proti?" Rezultat glasovanja je bil 91.01. odstotkov za stavkovno akcijo.

6.000 tekstilnih delavcev v Montrealu, zaposlenih pri Dominion Textile kompaniji je glasovalo za stavko ako kompanija ne prizna njihovih zahtev. Delavci zahtevajo 25 centov po uri zvišanje plače. Stavka pri Anaconda Brass Co. Delavci organizirani pri International Mine, Mill and Smelter Workers Union (lokal 811. CCL-CIO) so izšli na stavko minulo soboto. Zahtevajo \$34.40 tedensko plačo in 40 ur delovni teden.

BYRNES IN BEVIN ZANIKATA PRAVICE MANJŠIM NARODOM

ČE STA TAKO NAKLONJENA
DE GASPERIJEVI ITALIJI,
ZAKAJ JI NE BI DALA DEL
LONDONA IN NEW YORKA,
KJER ŽIVI VEČINA ITALJANOV?

Moskva — Vse-slovanski odbor prinaša važen članek znanega novinarja M. Petroviča, ki je bil priobčen v "Politiki", časopisu, ki izhaja v Beogradu. Petrovič komentira stališče vnanjih ministrov Anglije in Amerike, ki sta ga zavzela na zasedanju vnanjih ministrov v Parizu glede vprašanja Julijske Krajine. Članek se glasi: "Do danes v Parizu na zasedanju vnanjih ministrov Anglije in Amerike sta uporno zanikale opravičeno zahtevo zaveznic Jugoslavije — države, ki je največ žrtvovala v prid stvari Zedinjenih narodov, medtem ko sta nasprotno temu z vso odločnostjo brez pravice branila zahteve triletnega sovravnika Italije, glavnega Hitlerjevga zaveznika in skupnega sovražnika za največje krvoprelitje v zgodovini.

Če bi Zedinjeni Narodi — poudarja Petrovič — sprejeli kot splošno merilo pri razmejitvi narodnostnih in etničnih vprašanjih kakerega sta se gospoda Byrnes in Bevin poslužila pri vprašanju Julijske Krajine, tedaj bi se morala dati Italiji centralni del Londona, od Pikadilija na sever do postaje San Pankrasa, ker v tem delu živi znatno več prebivalcev italijanskega porekla kakor pa vseh Italijanov na Krasu ali pa centralni Istri, katere zapadni zavezniški izvedenci "strogo nepristranski", se vendar britanski izvedenci kljub temu niso strinjali po predlogu francoskih izvedencev, kateri postavljajo 62.455 Jugoslovancev pod oblast Italije, ampak so podpirali svoj predlog?

Ameriški državni tajnik Byrnes pravi, "da je Jugoslavija že dobila Reko in okrog 37.500 četvornih kilometrov teritorija na katerem živi 375.000 prebivalcev. Petrovič

misije po svojem mišljenju, ki so ga podali na konferenci znanjih ministrov, niso vzeli niti eno stvarno dejstvo v obzir, kljub temu, da so videli neštete dokumente, resolucije, memorandum, popolne podatke statistike, neštete manifestacije — neizpodbitne dokazke o jugoslovanskem karakteru Julijske Krajine, težnje in voljo prebivalstva po priključitvi v Trstom vred k Jugoslaviji. Ti člani komisije, so zaprli oči in zatisnili ušesa in se napravili take, kakor da niso ničesar videli in ničesar slišali.

Kot dokaz temu nadalje v članku navaja: "Predstavniki treh zapadnih zavezniških držav — tri priče — očividci, so podali tri različna pričevanja. Podali so krivična pričevanja. Njihova pričevanja so žalitev za junaško zavezništvo Jugoslavije, so madež človeške zavesti, ter sramota za nauk, ki ga v tem oziru predstavljajo.

Po predlogu ameriških izvedencev bi moralo spadati nič manj kakor 277.965; po predlogu britanskih izvedencev 255.404; in po predlogu francoskih 181 tisočev in 947 Jugoslovancev pod Italijo.

Članek zatem vrne pozornost na besede Bevina, ki jih je prenašala časopisna agencija "Rajter" z dne 4. maja rekoč, da so bili zavezniški izvedenci strogo "nepistranski" po vprašanju Julijske Krajine. Z čem more g. Bevin pojasniti svoje mišljenje kakor ga prinaša "Rajter", da bi bil predlog francoskih izvedencev verjetno najbližji etnični črti. Kako potem, ko trdi da so bili zavezniški izvedenci "strogo nepristranski", se vendar britanski izvedenci kljub temu niso strinjali po predlogu francoskih izvedencev, kateri postavljajo 62.455 Jugoslovancev pod oblast Italije, ampak so podpirali svoj predlog?

Ameriški državni tajnik Byrnes pravi, "da je Jugoslavija že dobila Reko in okrog 37.500 četvornih kilometrov teritorija na katerem živi 375.000 prebivalcev. Petrovič

v svojem članku ostro odgovarja in pravi: Jugoslavija ni ničesar dobila. Ona je za to svobodo žrtvovala 42.000 najboljših sinov in hčera Julijske Krajine in 1.500.000 sinov in hčera ostalih narodov Jugoslavije.

Nekateri angleški časopisi trdijo, da bi Sovjetska zveza ogražala britanske imperialna pota v Sredozemlju ako bi Trst pripadal Jugoslaviji. Toda ti časopisi pri temu pozabljajo na dejstvo, da ne zahteva Trsta Sovjetska zveza ampak Jugoslavija, katere ga je zahtevala že prej kakor pa je postala Sovjetska zveza.

Niti narodi Julijske Krajine in niti narodi Jugoslavije kot celote — zaključuje uvodnik Politike — niso in ne bodo podpirali nepravilne sklepe, kateri bi postavili ponovno del Jugoslovancev pod tuji jarem. Oni so odločni braniti svoje nacionalne pravice in bodo za večno hvaležni predstavnikom Sovjetske zveze, kateri so v tej komisiji in na konferenci vnanjih ministrov v Parizu ostali odločni na strani pravice naroda Julijske Krajine, ter so vedno in povsod branili pravice vseh demokratičnih narodov, ki se bore za svobodo".

Kongres Mladine

Zagreb — Napram poročilu verifikacijskega odbora je razvidno, da se je kongresa Mladine Jugoslavije udeležilo: 1.633 delegatov iz vseh ljudskih republik Jugoslavije. Po nacionalnosti delegacije so sestavljali: Srbov 553; Hrvatov 272; Slovencev 175; Črnogorcev 147; Macedoncev 149 ter nadalje predstavniki nacionalnih manjšin: Muslimanov 68; Siptarov 38; Slovkov 8; Bolgarov 4 in po eden Grk, Ukrajinec in Čeh.

Kongres je prejel številne brozjave z strani Mladine iz drugih držav medtem tudi od Federacije kanadske južnoslovske mladine.

TORIJEVCI SO VODILI BLAGO POLITIKO NAPRAM NEMŠKEMU FAŠIZMU

Gravenhurst — Vodja kanadskih CCF-ovcev E. B. Jolliffe je minuli teden ostro obsodil anti-sovjetski govor Ontarijskega premiera Drew-a. Jolliffe je dejal: "Nedostojno je za enega premiera voditi provokacijsko kampanjo v času kadar se v mednarodnih ozirih tudi brez takega požiganja težko rešujejo delikatni mednarodni problemi. Namera premiera Drew-a, pravi Jolliffe, je bila dvigniti hrup histerične propagande med narodom v provinci od česar nima nihče nobene koristi razen njegova torijska grupa, ki hoče na ta način zakriti pred narodom svojo anti-narodno politiko".

Premier Drew je namreč v svojem govoru izlil vso drzno in provokacijsko jezo zoper Sovjetsko Zvezo, ter na isto zvrnil vso krivico vsled nesporazuma na konferenci zunanjih ministrov.

Vodja kanadskih CCF-ovcev nadalje pravi: "Če tudi se ne stri-

njam z zunajno politiko Sovjetske zveze, to pa vendar ne more biti zadeva z katero bi se moral baviti premier Drew, temveč Zedinjeni narodi. Medtem ko premier Drew zagovarja politiko "umirjanja" Sovjetske zveze, znano je, da so ravno torijevci vodili nazadnjaško politiko od leta 1935 do 1939. Tedaj so v svojih govornih visoko cenili stvari italijanskega in nemškega fašizma".

Torijevci so od nekdanje vodili nazadnjaško politiko tako v domačih kot mednarodnih zadevah. Medtem ko so spriče resnih socialnih problemov na domačem tlu, vodili anti-sovjetsko in anti-delavsko kampanjo, so na enak način v mednarodnih ozirih zagovarjali reakcionarno politiko. Na ta način so reševali domače socialne probleme vedno v podžiganju z "rdečim strašilom" ter pri vsaki najmanjši stvari zvrnilo krivdo zoper Sovjetsko zvezo v mednarodnih zadevah.

KANADSKI NOVINAR E. CLARK ZAVRNIL ZLO- NAMERNE IZJAVE

Dopisnik kanadskih časopisov, Edgar Clark, ki se nahaja v Jugoslaviji, je odločno zavrnil kot nerešične zlonamerne izjave gotovih dopisnikov, kateri trdijo, da je Jugoslavija ograjena pred zunanji svetom z "železnim zidom".

On sam je prepotoval tisoče milj po Jugoslaviji in se povsod osebno prepričal o mnogih stvareh in zadevah. Za zunanje dopisnike ni nič bolj težko potovati po Jugoslaviji in dobiti gotove informacije kakor v Združenih državah. Največja zapreka po njegovem mnenju je jezik, medtem ko o nekaki tajni policiji, ki da je vedno za petami, Clark trdi, da je osebno skušal izslediti take pojave, toda vsa taka natolcevanja nimajo podlage. Stvarnost stanja v Jugoslaviji po posameznih zunanjih dopisovalcih ni postavljena tako kot bi morala biti, tembolj se jo predstavlja v obliki "strašila" za zunanji svet, kar pa ne odgovarja resnici.

Po zatrdilu tega dopisnika, on se nahaja v Jugoslaviji brez potrebnih potniških listin, toda tudi v tem slučaju ni imel večje težkoče da bi ne mogel dobiti dovoljenja ter svobodno kretnojo v državi.

On sam je prepotoval tisoče milj po Jugoslaviji in se povsod osebno prepričal o mnogih stvareh in zadevah. Za zunanje dopisnike ni nič bolj težko potovati po Jugoslaviji in dobiti gotove informacije kakor v Združenih državah. Največja zapreka po njegovem mnenju je jezik, medtem ko o nekaki tajni policiji, ki da je vedno za petami, Clark trdi, da je osebno skušal izslediti take pojave, toda vsa taka natolcevanja nimajo podlage. Stvarnost stanja v Jugoslaviji po posameznih zunanjih dopisovalcih ni postavljena tako kot bi morala biti, tembolj se jo predstavlja v obliki "strašila" za zunanji svet, kar pa ne odgovarja resnici.

MILIJON IN 100.000 TONOV
PŠENICE

Moskva — Sovjetska zveza je naznanila sklep glede pomoči narodom v Evropi. V ta namen bo prispevala milijon in 100.000 tonov pšenice.

Sovjetska zveza bo prispevala to ogromno zalogo pšenice kljub temu, da so njene rezerve precej močno izčrpane.

Pomoč podhranjenim otrokom

Krožen demokratičnih jugoslovanskih žen v Timminsu, je na večerinki, ki se je pred nedavnimi vršila v namen pomoči podhranjenim otrokom v Jugoslaviji, naredil čistega dobička \$136.51c.

Tudi v Calgary so zbrali prav lepo vsoto za pomoč narodom Jugoslavije. Na zabavi, ki se je vršila dne 12. maja, so zbrali skupaj \$144.00.

Oba dopisa o omenjenima zabavam izdeta v prihodnji izdaji lista.

PRAV LEP DOBIČEK ZA
TRI MESECE

Robert C. Stanley, predsednik International Nickel kompanije v Kanadi, je naznanil, da je rečena kompanija imela prve tri mesece v tem letu \$5.588.055 v ameriški valuti čistega dobička.

Prav lep zaslužek za tri mesece. Toda imenitno bi bilo ako bi podal istočasno izjavo, koliko dobička je naredil povprečni delavec za isto dobo? Verjetno je, da bi rekel, da je nemogoče, da povprečni delavec zasluži tako malo sorazmerno v primeru na ogromni dobiček kompanije.

Sodba Mihajloviču

Pariz — Podpredsednik jugoslovanske vlade Edvard Kardelj je naznanil zunanji poročevalcem, da se začne sodiščna obravnava zoper Drazo Mihajloviča morda še ta mesec ali pa v začetku junija.

Razpravi sodišča bodo pa lahko prisostvovali tudi zunanji poročevalci.

Kardelj pravi, da bo sodiščna obravnava zoper Mihajloviča ena od največjih interesov vsled dejstva notranjih konfliktov za časa osvobodilne vojne. Razprava bo prinesla na dan marsikaj v javnost o dogodkih ki so se vršili za časa vojne.

KANADČANI PODPIRAJO PRIKLJUČITEV TRSTA K JUGOSLAVIJI

DRUGO POROČILO SVETA KANADSKIH JUŽNIH SLOVANOV

Naslednja društva in organizacije so naslovile resolucije federalni vladi v Ottavi, da Kanada na mirovni konferenci v Parizu podpira predlog za priključitev Julijske Krajine Jugoslaviji. Ta društva in organizacije so:

Board of Directors, Alberta Farmers Union, v imenu 32.000 svojih članov;

Edmonton Trade and Labour Council (Okrožni Svet unij Ameriške Federacije dela);

Federated Trade and Labour Council, Quebec City (resolucija je enoglasno sprejeta po 110 delegatov lokalnih unij, dne 23. aprila);

United Electrical, Radio of Machine Workers Union, local 514, Toronto, Ontario (v imenu 5.000 svojih članov);

International Woodworkers of America, local 1-118, Victoria, B. C.;

International Association of Machinist, Lodge 756, Vancouver, in lodge 103, Stratford, Ontario;

Copper Mountain Mines Union, Copper Mountain, B. C.;

United Brotherhood of Carpenters and Joiners, local 1540, Kamloops, B. C. local 572, Belleville, Ontario;

Hotel and Restaurant Workers Union, local 28, Vancouver, B. C.;

Neotesana izjava senatorja

Ottawa — Ko je senator Bouchard (L. Quebec) v senatni zbornici predložil predlog, kateri vsebuje spremembo imena "Dominion Day" na "Canada Day", je nalezl na opozicijo senatorja William Dufa (L. Nova Scotia). Slednji pravi, da sprememba tega imena, ki da je pri srcu vsakega Kanadčana, vodi v "komunizem". (1)

Senator Bouchard trdi, da Kanada ni več kot nekakšen "Dominion", temveč nacija ter da sprememba imena za narodni praznik, ki bi ustrejal širokim slojem, je popolnoma na svojem mestu. Trdi tudi, da "Dominion Day" do danes ni pravilno prestavljen v francoskem jeziku. Zato se mu zdi potrebna sprememba imena za narodni praznik, ki bi res odgovarjalo vsem nacionalnim grupam ter obeme izražalo v pravem pomenu nacionalnost.

Nobenelega dvoma ni, da senator Bouchard izraža želje večine ljudstva. Toda če primerjamo izjavo senatorja Williama Dufa, da bi sprememba imena vodila v "Komunizem", tedaj ni nič čudnega, da se pri vsaki stvari in posebno pri delavskih zahtevah zlorablja z besedo "Komunizem" splošni napredek.

JUGOSLAVIJA JE KOT ČLANICA ZDRUŽENIH NARODOV ENA NAJISKRENEJŠIH ZAGOVORNIC TESNEGA SODELOVANJA VSEH MIROLJUBINIH DEMOKRATIČNIH NARODOV

EKSPOZE MARŠALA TITA O ZUNANJI POLITIKI JUGOSLAVIJE

"Tovariši ljudski poslanci!

Mednarodni položaj, ki je nastal po koncu te osvobodilne vojne, je zelo pomirljiv. Ta pomirljivost zahteva velikih naporov miroljubnih in demokratičnih sil za stvar miru na svetu. Dosežena je popolna vojaška zmaga nad Hitlerjevo Nemčijo, nad takozvano osjo njenimi sateliti, toda fašizem še živi v nekaterih državah in uživa vsestransko podporo ene reakcionarne gospode v nekaterih zavezniških deželah, ki ni zadovoljna z rezultati vojaške zmage, kateri ni všeč neodvisnost malih narodov in kateri ni po volji demokratizacija in zmaga širokih ljudskih množic nad reakcijo v teh deželah. Dopuščanje in podpiranje fašizma v Italiji, v zapadni Nemčiji, v Španiji, v Grčiji itd., predstavlja precejšnjo nevarnost za tako drago plačani mir. To so dejstva, pred katerimi ne smemo zapirati oči, ampak jim je treba odkrito pogledati v obraz in storiti vse za zmago miru na svetu in za zmago nad mračnimi silami in vojnimi hujskači. To je posebno važno za nas, za našo deželo, ki je bila v tej vojni tako strašno izpropana, posebno še od nemških in italijanskih fašističnih tolpa.

V skladu s tem in upoštevajoč vse to smo tudi usmerili svojo zunanjo politiko. Želim, da v najkrajših črtah orisem pred tem visokim domom smernice in uspehe naše zunanje politike in težave na katere smo pri tem naleteli. Naša zunanja politika je temeljila dosedaj in mora temeljiti tudi v bodočnosti na sledečih načelih:

1. Delati z vsemi silami za utrditev miru na svetu.
2. Delati z vsemi silami na to,

da pride Jugoslavija do svojih pravic, in sicer tako do onih, ki so jih ji odrekli po prvi svetovni vojni — to je nepravilna izguba njenih ozemelj, kakor so Istrra, Slovensko Primorje s Trstom, slovenski del Koroske itd. — kakor tudi do onih, ki ji gredo iz te vojne in ki temeljijo na ogromnih žrtvah in škodi, ki jo je pretrpela naša država, to je naši narodi.

3. Delati za utrditev kulturnih, političnih in ekonomskih odnosov predvsem z bratskimi slovenskimi narodi na čelu s Sovjetsko zvezo, pa tudi z ostalimi deželami, zlasti z onimi, s katerimi smo se štiri leta skupno borili proti istemu sovražniku.

4. Delati z vsemi silami za zavarovanje naše dežele, njene varnosti in njenega mirnega razvoja, ali z eno besedo, storiti vse, da bi se naši narodi lahko izognili nesreči, kakršna jih je zadela v letu 1941.

SODELOVANJE JUGOSLAVIJE V .ORGANIZACIJI
ZDRUŽENI NARODOV

Jugoslavija je kot članica Združenih narodov ena najiskrenejših zagovornic tesnega sodelovanja vseh miroljubnih, demokratičnih narodov. To svoje stališče je jasno pokazala s svojim sodelovanjem pri izdelavi pravil organizacije Združenih narodov v San Franciscu in na Generalni skupščini Združenih narodov v Londonu. Jugoslavija je trdno odločena, da bo tudi v bodoče izvajala miroljubno politiko in duhu pravil in enakosti njenih članov. Tako politika Jugoslavije ni samo posledica njene težnje za mirom, za mirnim razvojem, za potrebo

lečenja ran, ki sta nam jih zadali vojna in okupacija, ampak odgovorjena njena politika miru in sodelovanja njeni strukturi in notranji ureditvi kot federativni ljudski republik. Z eno besedo, ta politika je posledica globoke težnje naših narodov za trdnim mirom, ki bi jim omogočil nemoteno delo pri ustvarjanju njihove boljše bodočnosti.

Na žalost moram pri tem omeniti, da se rešujejo nekatera vprašanja, ki se tičejo naše dežele in temelje na zgoraj navedenih načelih, zelo počasi in težko. Čeprav so dosegli predstavniki naše dežele na Generalni skupščini Združenih narodov vidne uspehe, vendar ne odgovarjajo ti uspehi vlogi in doprinosu naše dežele v vojni, v borbi in v zmagi Združenih narodov proti skupnemu sovražniku. Naše kandidature so naletele na močan odpor na žalost prav pri onih saveznikih, katerim je zelo dobro znano, kakšno vlogo je igrala Jugoslavija v tej vojni, koliko žrtve je dala in kakšno škodo je imela.

V organizaciji Združenih narodov je dobila naša država sledeča mesta: v Ekonomsko-socialnem svetu je bil izvoljen naš delegat dr. Štampar za prvega podpredsednika; naši kandidati so bili izvoljeni v nekaterih komisijah Ekonomsko-socialnega sveta, kakor n. pr. v komisiji za človečanske pravice, komisiji za begunce in izseljenice, socialni komisiji, komisiji za droge in komisiji za pogajanja s specializiranimi agencijami. Dalje je bil izvoljen naš delegat dr. Milovan Zoričić za stalnega sodnika pri mednarodnem sodišču.

Znano je že od prej, da je stavila naša delegacija na Generalni skupščini in pozneje v Varnost-

nem svetu nekaj predlogov. Posebno važno je stališče naše delegacije glede vprašanja beguncev, na temelju katerega je bilo mogoče določiti jasno razliko med pravimi begunci na eni in vojnimi zločinci, kvizlingovci in izdajalci na drugi strani. V trenutku ko je bila končna vojna, sta obstajali dve vrsti beguncev,

V prvo vrsto spadajo oni, kateri so pregnali fašisti iz njihovih dežel (Španci, Židje itd.) v drugo pa oni, ki so se umikali z Nemci, kot njihovi pomagači in skrivne različnih zločinov. Jugoslavija je imela obe vrsti.

UNRRA je reparirala one, ki so jih fašisti nasilno odveli iz njihovih dežel, ostal pa je nerešen problem beguncev, sodelavcev in udeležencev vojne na nemški strani. Kar se tiče vojnih ujetnikov Jugoslovancev, je treba poudariti dejstvo, da se je od 135.000 vojnih ujetnikov vrnilo v deželo 130.000 v inozemstvu pa je ostalo vsega 5.000 generalov in raznih avanturistov.

8. aprila t.l. se bo v Londonu sestel komitet Ekonomsko-socialnega sveta v zvezi z vprašanjem beguncev in nadejam se, da se bo lotil ta komitet z vso odločnostjo tega, vprašanja, kar bi pripomoglo k ureditvi odnosov med zaveznicami.

Nadalje je sprožila naša delegacija v Varnostnem svetu dve važnih vprašanji: Vprašanje sprejetja Albanije v organizacijo Združenih narodov, ki še vedno ni rešeno, pa tudi ne odstavljeno z dnevnega reda in vprašanje približevanja poljskih emigrantskih čet proti jugoslovanski meji.

Angleška vlada je ugovarjala zaradi tega, ker se je obrnila naša delegacija direktno na Varno-

Zahvala za izvanredno presenečenje

Vinona: — Spodaj podpisana se želiva najlepše zahvaliti našim sorodnikom, prijateljem in prijateljicam za iznenadno presenečenje, ali "Surprise party", katerega ste nama priredili v soboto 27. aprila t.l. za 25 letnico našnjega zakonskega življenja.

Posebno se morava zahvaliti najinem otrokom, Joe, Josephine in Stanley Granich zet. Veliko so jim pomagali njihove tete in strici, Klemenčič in Matjašič, ali še to ni vse. Pomagali so jim tudi, tukaj vsem dobro poznani Mr. in Mrs. John Cesar, ker so jim dali velik prostor na razpolago za "party", za kar jim najlepša hvala.

Moram še omeniti, na kakšen način sva prišla tam. Sam sem bil doma ko mi je John telefoniiral, da so prišle njihove dve tete iz Amerike, ter da morava priti k njemu na vsak način, ker naju žele videti. Izgovarjal sem se, da ni mogoče. John je pa zapretel z zamero in zmagal je.

Ko prideva tam, odpreva vrata, že zavpijejo "Surprise". Kaj je to?! Ali je kaj narobe? Ko se malo bolj natančneje razgledava, sva videla da namesto dveh tet iz Amerike, je polna hiša, sorodnikov, prijateljev in prijateljic. Momentno sva imela krasne šopke na prsih in predno so dali nama kaj popiti, že naju J. Cesar blagoslavlja in poroča za nadaljnjih 25 let, za kar mu lepa hvala. Nato zagledava polne mize dobrih jedi in pijače, okrašene z

Pismo iz vasi Trata pri Semicu

Nanaimo — Cenjeno uredništvo: Tukaj vam pošiljam pismo, ki sem ga prejel od moje sestre iz starega kraja, vasi Trata pri Semicu, in prosim da bi ga priobčili v Edinosti. Pismo se glasi:

Dragi brat!

Najlepša Ti hvala za pismo, ki sem ga prejela od Tebe. Sploh si ne moreš misliti kako smo ga bili veseli, od samega veselja sem jokala. Ravno tisti dan smo dobili pismo tudi od Rudeta. On je v Ljubljani pri Narodni obrambi, ali pa pri vojski državne varnosti. On je že dve leti v vojski in je bil samo enkrat medtem časom doma. Jaz in mama sva same doma, potem več, kako nam je težko. Jaz sem se poročila, moj mož je v Ljubljani pri vojski Narodne varnosti in ima največji kraj v Sloveniji. Imam dva sina, eden je star 4 leta, drugi pa 19 mesecev. Lojzka se je tudi poročila, njen mož je doma iz Kostanjevca, in je v Novem mestu za načelnika okrožne milice. Lojzka in Mici se imate prav dobro. Tina je pa v Čermomlju v vinski zadruzi. Poleti je bila doma, ker jaz in mama nebi mogle opraviti vsega.

Pišek nam, kako smo pretrpeli to nesrečno vojno. Res strašno. Dosti smo prestali. Koliko je naših ljudi umrlo od lakote na Rabu, ko so jih Italijani interenirali. Takrat so odvedli tudi našo Lojzko. V Čermomlju je bila zaprta. Potem so jo eno nedeljo odpeljali v živinskem vagonu. Dolgo nismo nič vedeli za njo, potem pa smo dobili preko rok pošto, da je zaprta v sodnijskih zaporih v Ljubljani, kako so jih tam pretepali in kako so stradali notri. Vseled stradanja in pretepanja je dobila črevesni tifus in so jo potem odpeljali v bolnico, belgijsko kasarno, kjer so ljudi oslepeli od žeje in glada. Tako je reva presedela 16 mesecev notri. Po kapitulaciji Italije, so prišli švabi in v tisti zmešnjava jim je ušla. Zavedna dekleta in žene smo dosti trpele, dosti pa je bilo pri nas tudi žen in deklet, ki so se vlačile s Italijani, so se smejele in plesale

(Nadaljevanje)

Potemtakem je slovenska večina živila na površini 291.611 ha in štela skupaj 141.900 prebivalcev, medtem ko je na istem področju italijanska manjšina štela 33.451 prebivalcev. Italijanska večina je živila na površini 152.085 ha in štela 112.352 prebivalcev, medtem ko je na isti površini bilo tudi 50.941 slovenskih prebivalcev. Izraženo v odstotkih je živelo na ozemlju, kjer imajo Slovani večino, 19,1% Italijanov, na ozemlju pa, kjer imajo večino Italijani, 31,2% Slovanov.

Jugoslavanski filmi v Oshawi

Oshawa, Ont. — V soboto dne 1. junija ob 8 uri zvečer se bodo pod vodstvom Zveze Kanadskih Slovencev kazali filmi iz stare domovine. Kazanje filmov bo v Slovski Halli na 470 Ritson Rd. South.

Ker so filmi zelo zanimivi, vzeti iz življenja našega naroda v domovini za časa osvobodilne borbe in končne zmage, vabim rojake iz bližnje okolice, da se udeležite te predstave.

Čisti dobiček bo za pomoč siromašnim otrokom in stari domovini.

Za obilno udeležbo se priporoča odbor.

V. F. Ručigaj, tajnik.

Fašistične tolpe so požigale in ropale našo zemljo

Frances Mohar, sestra gen. Dragotina Gustinčica katerega se bralci gotovo spominjajo iz Španje vojne, nam je poslala naslednja pisma, katere je dobila od svoje sestrične iz starega kraja. Pisma so zanimiva in ker še od tega kraja ni bilo priobčeno nobeno pismo bo gotovo zanimalo rojake in posebno one kateri poznajo te kraje in ljudi.

Pisma se glase:

Volče: 28. Feb. 1946

Cenjena Franca!

Sporočam Ti, da sem ravno danes prejela Tvoje pismo. Najlepša Ti hvala.

Pred par dnevi sem prejela blago katerega si nam poslala. Vse mi je prav prišlo, če ne meni, je pa za 17 letno hčerko, drugo pa za moža ali pa sinčkom, eden ima 16 let, drugi pa 11 let. Tukaj nam je bilo vse uničeno. Kar ni bilo požgano je bilo pa odnešeno. Bilo ni nikogar doma, da bi oskrboval razen 72 letnega starega očeta in 3 otroci, ali kaj poplaga, ko so bili še majhni in veš, da taki nimajo še toliko razuma, da bi oskrbovali dom. Mož in mene so odpeljali v italijansko taborišče 9. maja 1942.

Jaz sem bila proč od doma 11 mesecev in mož je bil do razpada Italije. Če bi jim tistikrat ne bil pobegnil iz Italije, bi ga gotovo odvekli v Nemčijo. Od tam je pa malokdo prišel nazaj v svoje rojstne kraje.

Po petih dneh mojega prihoda so laške fašistične tolpe zaukazale, da naj v teku treh dni izginejo iz vasi in da ne sme ostati niti mačka v vasi. Čez tri dni je zopet prišla ta črna golazen ter nam požgala vse, da ni ostala niti ena stavba pokonci. Naše poslopje katero je bilo vse novo, ker smo ga naredili 37. leta ker smo 36 leta pogoreli in smo vsled tega morali postaviti novo, to je: hišo in dve štali. In vidiš, draga Franca, kako malo časa nam je rabilo. Pa vse to je treba pozabiti.

Po treh letih žalostnega odhoda, smo se zopet vrnili na svojo "dom". Za prvo silo smo si zgradili streho nad glavo iz desk, tako da nas dež in zima preveč ne moti, ker zidovje je še dobro. Graditi za sedaj ni mogoče ker je pomanjkanje vseh sredstev. Ne vem, ali dokler ne bo odločbe s Trstom in njenim zaledjem, bo teško graditi in za dobiti potrebnih sredstev. Tu pri nas na Primorskem je svobodno ali kaj pomaga, ko smo med dvema mejama in ne vemo kam pripadamo. Vstrajali smo štiri leta strašne vojne, žrtvovali smo zdravje, življenja in domove za to sedanjo svobodo in vstrajali bomo dalje, dokler ne bo Primorska s Trstom priključena k Jugoslaviji.

Od sestre Ivanke sin, je zapustil rojstni dom in osemletno gimnazijsko šolo in je kot komisar neke vojaške jedinice dal svoje mlado življenje za domovino. Padel je 6.2.44. Tudi ona in njen mož sta bila odpeljana v Italijo v taborišče leta 1943. Bila sta skupaj z Kastelko iz Košane v neki provinci Frazinine tam pod Rimom in tudi Kastelic kateri je pa šel v Nemčijo in se ni vrnil nazaj, ostal je in umrl tam. Tudi njej je padel sin. V Košani niso nič požgali je še vedno kakor poprej. Bolj pa so trpele skrajne vasi, ker oni so dobro vedeli, da te vasi pomagajo partizanom z živežem in vsemi potrebami.

Sporočam Ti da so nas mama zapustili in nam umrli. Pokopani so v Furlaniji ob Soči. Pogreba se nisem mogla udeležiti ker sem bila tisto zimo jako bolna in tudi

Ob pristopu iz mladinskega v odrasli oddelek

Omenjeni sliki predstavljata dve vrhli članice odseka št. 12 v St. Catharines Annie Kolenc in Madeline Pogačar. Obadve sta izpolnili svojo dobo 16 let zato prestopati v odrasli odsek.

Zatoraj v počast našima vrlima članicama — da naš odsek dobrodošlo ter s tem se tudi pripravila v nadalje drugim, kateri bodo prišli na vrsto po starosti, da sledi svojim sestram Annie in Madeline ter s tem pojačajo vrste odraslega odseka katerega vodstvo mora itak prej kot slej priti v roke naši mladini.

Torej še enkrat dobrodošli ter bodita istotako požrtvovalni posebno Ti sestra Pogačar kot sta bili do sedaj.

Franc Zgonc Tajnik

ANNIE KOLENC
ZELO LEP PRIMER

Toronto — J. Divjak, ko je pobiral podpise za priključitev Julijske Krajine Jugoslaviji, se je srečal z rojakom Mihael Zepičem. Začela sta pogovor medtem tudi o pomoči za bolnišnico Golnik, na Gorenjskem, v kateri se je omenjeni rojak zdravil. Pozna dr. Neubauer, osebo. Ko je slišal da se zbira denar za to bolnico, je takoj posegel v žep in izročil \$50.00.

Res posnemanja vreden primer!

Ob pristopu iz mladinskega v odrasli oddelek

Ob pristopu iz mladinskega v odrasli oddelek

Ob pristopu iz mladinskega v odrasli oddelek

Ob pristopu iz mladinskega v odrasli oddelek

Pismo iz Malega Nera- jec-a Bela Krajina

Kirkland Lake — Cenjeni urednik, prejela sem pismo od moje sestre iz stare domovine. Opisuje trpljenje njenega sina, kateri je bil najprej 14 mesecev v internaciji na Rabu in je po kapitulaciji Italije prišel domov ter kmalu nato šel v partizane in je bil ubit pri Žužemberku.

Moreš si misliti z kakšnim občutkom sem sprejela to vest. Takrat je bilo konec mojega veselja na svetu ker izgubila sem sina, kateri mi je bil izredno pri srcu. On je bil fant mirnega in dobrega srca, zmeraj smejoč. Bil je vsakemu priljubljen, kdor ga je poznal.

Tako, draga sestra, dala sem na oltar domovine, svoje najmilije in najdražje. — Nisem sama — marsikatera mati je z mano jokala ter prokleta zločinsko tujevo roko.

Končno te pozdravljam, enako tvojo družino

Tvoja sestra — Ana Moravec

Ena od njegovih pesmi se glasi:

Zivljenje na rabu

Namenil sem se pesem pisat, Za spomin na stare dni. Življenje naše vam opisat, Kak' na Rabu jaz živim. Kakor puščavnik živimo, — V črnih luknjah nad zemljo. In na golih tleh ležimo, Kakor berači v "štalici." Črna res je soba naša. Z blatom sva zamazana. In na tleh noben'ga pada, Pa tudi okna nobenega. Vsaki ima delo svoje: Eden kuri, drugi poje — Tretji piše, četrti spi; Peti bije si uši.

Briti noče se nobeden — Sleči se da malo kdaj. Umiva enkrat se na teden, Uši pobije, pa je "fraj". Od nedelje, do nedelje, Vsak' dan ista se godi: Edino to so naše želje, Da "menaza" se deli. Juha čista kakor voda, Makaronov par na dnu. Vsak' dan ista je usoda, Od zabele ni sledu.

Sem prišli smo še junaki, Zdaž suhi smo še okostnjaki. Kót sence tavamo okrog, Usmili se nas dobri Bog. Oj, Slovenci, kaj smo dočakali! Na otok Rab, nas pripeljali: Petnajst tisoč mož, žena, — Dosti viljo bo gorja. — Do ostrojstva, pa do 80 let. Obeta se nič dobrega. Mnoge bo tu smrt porla, Domovina prazna — ostala bo!

Jože Moravec

Dam ti vedeti, da smo še eni živi ostali od teh vojnih grozot, katere so se dogajale pri nas, ali meni ni usoda prizanesla, ker izgubila sem najdražjega sina, Jožeta. Padel je za svobodo domovine. Najprej so ga Italijani pobrali v internacijo na Rabu. Tam je bil 14 mesecev, da je ves izčrpan, komaj prišel domov. Pošiljala sem mu vsak teden pakete, da sem ga rešila gotove smrti.

Po kapitulaciji Italije, je prišel domov in se kmalu nato pridružil partizanom v borbo proti sovražniku in je padel od njegove zločinske roke dne 3. avgusta 1944 pri Žužemberku.

Med veselo družbo je bil tudi Jože Plut, in prav veselo vlekli harmoniko, kakor da ni njegova. Tako smo se prav lepo zabavali v krogu ljubantov, starih prijateljev in znancev.

Srebrna poroka v St. Catharines

Dne 27. aprila sta obhajala 25. letnico svojega zakonskega življenja, rojak Joe Ogulin in njegova soproga Marija Ogulin.

Ob tej priliki so jima priredili sorodniki, prijatelji in znanci iz Toronto, St. Catharines, Niagara Falls, Hamiltona in Oshawe "surprise party" in sicer pri daleč na okrog znani družini John in Mariji Cesar, na "farmi" v bližini St. Catharines.

Ze ob 6. uri popoldne so se začeli zbirati sorodniki, prijatelji in znanci iz gori omenjenih naselbin. Ob 7 uri je pa Marija Cesar telefonično poklicala Marijo Ogulin, da ste prišle k njim na obisk 2 teta iz U.S.A. ter, da naj prideta takoj na dom J. in M. Cesarja.

Ob 8. uri sta prišla jublanta. Ko sta stopila v hišo je bil ginljiv prizor, ko sta zagledala polno hišo prijateljev znancev in sorodnikov in očitno v veliko presenečenje, ko so jima začeli voščiti obilo sreče z željo, da bi dočakala še zlato poroko.

Seveda kar se tiče poročnih obredov, jih je izvršil kar John Cesar, saj menda bo držalo čeprav ni imel "črne srcaje" in belega ovrtnika na robe obrnjenega.

Med veselo družbo je bil tudi Jože Plut, in prav veselo vlekli harmoniko, kakor da ni njegova. Tako smo se prav lepo zabavali v krogu ljubantov, starih prijateljev in znancev.

Med zabavo je rojak V. Ručigaj iz Oshawe pozdravil jublante in jima voščil obilo srečo v imenu vseh prisotnih. Ob enem je tudi omenil, da bi bilo zelo na mestu, da se v tako veseli družbi spomnimo 88 tisoč otrok v stari domovini katerih starši so dali življenje za svobodo domovine in so sedaj potrebni naše pomoči.

Na ta apel so se radevolje odzvali in darovali kakor sledi:

Po \$5.00 so prispevali: M. Badovinac, M. Slobodnik in John Cesar, \$3.00 je prispeval: V. Ručigaj.

Po \$2.00 so prispevali: J. Ogulin, M. Cesar, M. Malešič, T. Škof, L. Košmerl, F. Fišter, J. Petrič in J. Klepec.

Po \$1.00 so prispevali: L. Brajar, J. Ban, P. Vipavec, F. Možina, J. Brkopec, J. Pezderc, Kobetič, T. Štefanič, L. Šopšič, F. Matjašič, F. Fifolt, L. Klemenčič, in O. Matič. Skupaj \$47.00.

Najlepša hvala vsem darovalcem. Denar je izročen v urad Sveti Kanadskih Južnih Slovanov od koder bo poslan pomoči potrebnim otrokom, kateri so izgubili svoje starše v osvobodilni vojni.

Priporočalo bi se, da bi tudi drugod v vsaki veseli družbi se spomnili teh pomoči potrebnih otrok, da jim naša skrb za nje vsaj nekoliko nadomesti nenadomestljivo izgubo svojih staršev.

Joseph Petrie

kronist iz 12. stoletja, ki je pri naštevajuju slovenskih dežel omenil tudi Istro. Tudi papež Gregorij IX je govoril o Istri kot "slavonški deželi". Potemtakem je bilo razmerje sil v Istri ob koncu 13. stletja povsem jasno. Romanski element v mestih je bil v večini, zunaj mest pa je imel ogromno večino slovenski element. Tudi teritorialno so imeli Slovani v rokah največji del področja.

(Dalje prihodnjic)

